

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdpoststeller.

Mr RENE VICTOR

Italiëlei, 99, Antwerpen

Opgaaf betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Mechelsche Steenweg, 201, Antwerpen

De omvang en de uitoefening van het recht van in-de-plaatsstelling toegekend aan den verzekeraar.

Artikel 22 van de wet op de verzekeringen bepaalt, dat de verzekeraar, die een schadevergoeding aan den verzekerde betaald heeft, voor het bedrag van de uitgekeerde vergoeding in de plaats gesteld wordt in de rechten, welke de verzekerde kan uitoefenen tegen de derde verantwoordelijke personen en dat de verzekerde verantwoordelijk is voor elke daad, waardoor dit recht van den verzekeraar gekrenkt wordt.

Wanneer de verzekeraar, ingevolge zijn overeenkomst met den verzekerde gesloten, zich verplicht heeft gezien een bepaalde schadepost te vergoeden, zal hij, krachtens artikel 22, zijn verhaal kunnen uitoefenen op de personen die, voor de schade door den verzekerde geleden, verantwoordelijk zijn.

Op het eerste zicht lijkt dit recht van den verzekeraar door artikel 22 zeer duidelijk omschreven en is men geneigd aan den verzekeraar die zich, krachtens de eene of de andere verzekeringspolis, verplicht heeft gezien een vergoeding uit te keeren, dit verhaalsrecht — tot beloop van het uitgekeerd bedrag — toe te kennen.

Tot groote moeilijkheden scheen dan ook oorspronkelijk dit artikel geen aanleiding te zullen geven. Eens het principieel vooropgesteld dat het verzekeringskontraakt voor den verzekerde geen oorzaak van verrijking mocht worden, maar dat hem dit alleen mocht vrijwaren tegen de verliezen of de schade welke

hij door het toeval of het noodlot zou ondergaan, was het dan ook vanzelfsprekend dat, eens de verzekerde vergoed, deze — tot beloop van de uitgekeerde vergoeding — geen verdere rechtsvordering meer mocht behouden tegen den derden verantwoordelijken persoon, doch het aan den verzekeraar moest overgelaten worden de door hem uitbetaalde vergoeding op dezen te verhalen.

Zoolang de verzekering bleef wat de wetgever in haar bepaling van artikel één voor oogen had (nl. een kontrakt waarbij de verzekeraar zich, mits een premie, verplicht den verzekerde schadeloos te stellen voor de verliezen of de schade welke deze, ten gevolge van gebeurtenissen toe te schrijven aan toeval of overmacht, zou lijden) bleven ook de betwistingen uit. Reeds onmiddellijk na het uitvaardigen van de wet van 1874 bleek echter dat de wetgever in artikel één een zeer onvolledige bepaling had opgesteld en dat lang niet elke verzekering als doel heeft een werkelijke schade te dekken maar dat er tevens verzekeringsvormen bestaan waardoor, bij de verwezenlijking van het risico, den verzekerde een vast bepaalde som ten goede zal komen welke niet noodzakelijk evenredig is met de geleden schade.

Zonder dat de wetgever het beseftte werd reeds dergelijke verzekeringsvorm in de wet behandeld nl. de levensverzekering.

Duidelijk is het inderdaad dat in de levensverzekering er geen noodzakelijke evenredig-

heid bestaat tusschen de uitgekeerde vergoedingen en de werkelijk geleden schade. Wanneer iemand b.v. bedingt dat, bij zijn overlijden, een bedrag van Fr. 1.000.000 zal uitgekeerd worden aan zijn echtgenoot, dan is de verzekeraar bij het overlijden verplicht dit bedrag uit te betalen zelfs wanneer de schade in feite meer of minder zou beloopt.

Sinds het uitvaardigen van de wet van 1874 riep het verzekeringsbedrijf meer en meer verzekeringsvormen in het leven, waarbij de eventueel uit te keeren som op voorhand door de kontrakteerende partijen werd bepaald. Naast de eigenlijke schadeverzekeringen (brand, diefstal, glasbraak, goederenvervoer, schade aan rijtuigen, burgerlijke verantwoordelijkheid e.a.) waarbij de verzekerde alleen mag beoogen zich tegen gebeurlijk verlies of schade te dekken, ontstonden zoo een aantal verzekeringsvormen waarbij de verzekerde bedingt dat hem, bij het zich verwezenlijken van het risico, een vast bepaalde som zal uitgekeerd worden zonder rekening te houden met de geleden schade. Behoudens de levensverzekering kennen wij als de meest gebruikelijke sommenverzekeringen: de persoonlijke verzekeringen tegen ongevallen, de gemeenschappelijke verzekeringen en de verzekering van huisdienstpersoneel.

Zoodra dit onderscheid tusschen schade en sommenverzekeringen zich duidelijker voor de rechtsleer begon af te bakenen en zelfs in de Deutsche wet van 1908 als principieel werd vooropgesteld, ontstond vanzelf de vraag of de bepalingen van de wet van 1874, die blijkbaar slechts met het oog op de schadeverzekeringen waren uitgevaardigd, ook op de sommenverzekeringen mochten uitgebreid worden.

Voor de toepassing van art. 22 was natuurlijk deze vraag van zeer groot belang. Wanneer het recht van wettelijke in de plaatsstelling niet aan den verzekeraar werd toegekend, in geval van sommenverzekering, vloede hier als onmiddellijk gevolg uit voort dat de verzekerde, die reeds een som van den verzekeraar ingevolgen zijn verzekeringspolis had ontvangen, ook nog van den derden verantwoordelijke, de vergoeding wegens de geleden schade mocht eischen, indien de verzekeraar het tegendeel niet had bedongen.

Een vonnis van de Burgerlijke Rechtbank van Brussel d.d. 15 Juli 1893 (P. P. 1895, nr 296) besliste reeds dat de verzekeraar zich, in geval van levensverzekering, niet op de wette-

lijke in de plaatsstelling kon beroepen. Dit vonnis behandelt het volgende geval: Een persoon die een levensverzekering had gesloten werd het slachtoffer van een doodelijk ongeval. De verzekeraar, die de in de polis bedongen som had uitgekeerd aan de weduwe van het slachtoffer, beriep zich o.m. op de wettelijke in de plaatsstelling van artikel 22 om de uitgekeerde som van den derden verantwoordelijke terug te vorderen. De verzekeraar werd afgewezen en de motiveering luidt: « attendu que la subrogation prévue par l'art. 22 de la loi du 11 juin 1874 n'est pas applicable à l'espèce; qu'en effet, il ressort de l'ensemble des dispositions contenues dans le chapitre sous lequel se trouve cet article, lequel, au surplus ne traite que « des assurances en général » qu'il n'y est question que de paiements faits à l'assuré lui-même pour dommages lui causés et dont il aurait souffert personnellement »...

Onlogisch is natuurlijk deze motiveering. Het vonnis schijnt inderdaad aan te nemen dat art. 22 in zijn bewoordingen beperkend is en dat de verzekeraar zich wel mag beroepen op de wettelijke in de plaatsstelling indien hij een som heeft uitbetaald aan den verzekerde maar niet indien de som aan de rechthebbenden wordt uitgekeerd. Terwijl de verzekerde zelf zich tevreden zou stellen met de som welke hem door den verzekeraar wordt uitgekeerd, zouden de erfgenamen, behoudens tegenbeding, tevens aanspraak kunnen maken op de schadevergoeding welke de derde verantwoordelijke verplicht is te betalen.

Natuurlijk is dergelijke motiveering van allen grond ontbloot.

Met een onjuiste motiveering is echter dit vonnis tot een juiste gevolgtrekking gekomen. Het is inderdaad zoo dat art. 22 niet toepasselijk is op de levensverzekering. En dit om een zeer eenvoudige reden. Bij het uitvaardigen van de wet van 1874 waren de schadeverzekeringen in vollen bloei terwijl de sommenverzekeringen nog tot de uitzonderingen behoorden. De bepaling gegeven in art. 1 van de wet neemt desbetreffende allen twijfel weg. Ook artikel 22 waarbij den verzekeraar het recht op wettelijke in de plaatsstelling wordt toegekend spreekt slechts van den verzekeraar die de schade vergoed heeft, maar laat den verzekeraar, die een som heeft uitgekeerd welke zeer dikwijls absoluut geen schadevergoedend karakter vertoont, buiten beschouwing.

Omdat anderzijds de gevallen van wettelijke in de plaatsstelling beperkend door de wet omschreven zijn en men zich dus op geen wettelijke in de plaatsstelling kan beroepen in de gevallen waar de wet er geen voorziet, blijft de verzekeraar, in geval van sommenverzekering, uitgesloten van het voordeel der wettelijke in de plaatsstelling. Voor den verzekerde heeft dit als rechtstreeksch gevolg dat hij de som, in zijn verzekeringspolis bedongen, mag ontvangen en tevens de werkelijk geleden schade van den derden verantwoordelijke mag opvorderen, en dit, zonder dat de som welke hij van den verzekeraar ontvangen heeft, hierop in mindering gebracht moet worden.

* * *

Tegenwoordig begint de rechtspraak, alhoewel dan met de grootste angstvalligheid en omzichtigheid, het onderscheid tusschen sommen- en schadeverzekeringen, waarvan de rechtsleer reeds sinds lang doordrongen is, bij te treden.

Het kostte echter heel wat moeite eer de rechtspraak er zich van kon overtuigen dat de verzekerde, die reeds een vergoeding van den verzekeraar had opgenomen, toch nog de volledige schadevergoeding van den derden verantwoordelijke kon eischen.

Volgens W. Van Eeckhout (Les Assurances Terrestres 1933, n° 67) zou de rechtspraak op heden in zake gemeenschappelijke verzekeringen en verzekeringen van huisdienstpersoneel dit recht nog aan den verzekerde weigeren. In deze soort verzekeringen zou dan toch door de rechtspraak het recht van in de plaatsstelling aan den verzekeraar worden toegekend daar anders de derde verantwoordelijke door niemand aangesproken zou kunnen worden.

Alhoewel mij geen enkel vonnis of arrest in dien zin bekend is (ook Van Eeckhout geeft slechts een referaat dat dan nog verwijst naar een Fransch vonnis uit het jaar 1894) zou dergelijke rechtspraak toch in strijd zijn met art. 22 dat alleen de wettelijke in de plaatsstelling voor schadeverzekeringen voorziet. Veel juister zou het dan ook in dit geval zijn — indien om billijkheidsredenen het samenvoegen van vergoedingen aan den verzekerde wordt geweigerd — het verhaalsrecht van den verzekeraar, niet op art. 22 (dat in sommenverzekeringen niet bestaat), doch op de verrijking zonder oorzaak te steunen.

In zake persoonlijke en levensverzekeringen

toonde de rechtspraak zich aanvankelijk even vijandig om het samenvoegen van vergoedingen aan den verzekerde toe te laten.

In twee arresten van het Hof van Beroep te Luik, d.d. 16 April 1927 en 13 November 1929 (Rev. gén. des ass. et resp. 167 en Pas. 1930 II 76) werd nog steeds aanvaard dat het kapitaal aan den verzekerde door den verzekeraar uitgekeerd, in mindering moest gebracht worden op de vergoeding door den derden verantwoordelijke verschuldigd.

Het Hof van Beroep scheen het zeer immoreel te vinden, dat de verzekerde, naar aanleiding van het ongeval, een grootere som kon opstrijken dan de werkelijk geleden schade, maar scheen er niets op tegen te hebben dat hierdoor de derde verantwoordelijke profiteerde van de voorzorgsmaatregel — ten koste van zware premie's — door den verzekerde genomen.

Tevens kon de beschouwing dat de betaling door den derden verantwoordelijke verschuldigd was krachtens het misdrijf, terwijl de som, door den verzekeraar verschuldigd, zijn oorsprong vond in het kontrakt, het Hof niet meer van het ingeslagen dwaalspoor terugbrengen.

Latere rechtspraak verliet echter de stelling door het Hof van Beroep van Luik aangenomen en besliste dat de som, door den verzekerde van zijn verzekeraar ontvangen, niet mocht afgetrokken worden van het bedrag door den derden verantwoordelijke verschuldigd.

(Burg. Rechtbank Gent, 1 Juni 1932. Rev. gén. ass. resp. 1933, blz. 1331; Boetstr. Bergen, 15 Februari 1932. Rev. gén. ass. resp. 1933, blz. 1115.)

In deze vonnissen is het volgende argument beslissend: de derde verantwoordelijke mag geen voordeel putten uit den voorzorgsmaatregel door den verzekerde getroffen.

Onrechtstreeks wordt door deze redeneering wel aangenomen dat de verzekeraar niet van rechtswege in de plaats is gesteld van den verzekerde.

Een rechtstreeksch antwoord vinden wij in een zeer jong vonnis van de Burgerlijke Rechtbank van Luik d.d. 31 Mei 1937 (Rev. gén. ass. et resp. 1937, blz. 2475), waarin aanvaard wordt dat artikel 22 niet toepasselijk is op de persoonlijke verzekeringen omdat de wettelijke in de plaatsstelling alleen kan bestaan wanneer men de schuld van een ander betaalt, terwijl, in

geval van persoonlijke verzekeringen, de verzekeraar zijn eigen schuld betaalt.

De juiste reden is dit echter niet, want ook in schadeverzekeringen betaalt de verzekeraar zijn eigen schuld.

De eenige reden waarom de verzekeraar zich in sommenverzekeringen niet op de wettelijke in de plaatsstelling kan beroepen, ligt in art. 22 zelf dat alleen spreekt over den verzekeraar die de schade vergoed heeft, en geen recht van wettelijke in de plaatsstelling toekent aan den verzekeraar die, ingevolge zijn verzekeringskontraakt, een som heeft uitgekeerd welke niet noodzakelijk een schadevergoedend karakter vertoont.

Hoe eenvoudig en wettig dit motief ook is, schijnt geen enkel vonnis tot heden zich met deze beschouwing tevreden te hebben gesteld.

* * *

Nadat wij het wettelijk systeem der in de plaatsstelling nader hebben omschreven moeten wij nu nagaan of dit systeem door een tegenbeding uit te schakelen is.

* * *

In schadeverzekeringen werkt de in de plaatsstelling, voorzien door artikel 22 van rechtswege (cfr. het antwoord van den Minister van Justitie, *Annales Parlementaires*, 1872-73, blz. 302).

Door het feit zelf dat de verzekeraar den verzekerde betaald heeft, treedt hij van rechtswege in zijn plaats om, in de mate van de uitgekeerde vergoeding, tegen den derden verantwoordelijke op te treden.

Nochtans heeft de rechtspraak herhaaldelijk aangenomen dat de partijen mogen bedingen dat de verzekerde, nadat hij reeds vergoed werd, toch in persoonlijken naam tegen den derde verantwoordelijke kan optreden en dus het recht van in de plaatsstelling, minstens tijdelijk, mag geschorst worden.

(Handelsrechtbank Antwerpen, 8 October 1930, *Pas.* 1931, III, 3; id. 19 Juni 1931, *Jur. Port d'Anvers* 1931, p. 230; id. 26 November 1934, *Jur. Port d'Anvers* 1935, p. 183.)

Dergelijke beslissingen, waarin het aangenomen wordt dat de betaling door den verzekeraar aan den verzekerde alléén geschiedt op voorwaarde dat de verzekerde in persoonlijken naam tegen den derde zal optreden, staan echter niet boven alle kritiek verheven.

Art. 22 is inderdaad niet in de eerste plaats

bedoeld als een beschermingsmaatregel voor den verzekeraar, maar wel als een verhinderend voor den verzekerde om zich, naar aanleiding van een ongeval te verrijken. Dit principieel, waarop heel onze verzekeringswet gesteund is, zou een zeer ernstige deuk krijgen wanneer het partijen vrijstond te bedingen dat de verzekerde, niettegenstaande de opgenomen vergoeding, toch den derden verantwoordelijke in betaling kan vervolgen.

Tevens is het moeilijk in te zien hoe de verzekerde, na het opnemen der vergoeding, nog een vordering tegen den derde zou aanleggen. Belang heeft hij niet meer bij dergelijk geding en zonder belang is elke vordering ondenkbaar.

De Handelsrechtbank van Antwerpen, welke, bij vonnis van 10 Oktober 1930 (*Journal des Yribunaux* 1931, kol. 35), op grond van deze beschouwing een verzekerde had afgewezen, zag echter haar vonnis hervormen door een arrest van het Hof van Beroep d.d. 16 Mei 1931 (*Jur. P. A.* 1931, 163) en het Hof besliste nogmaals dat het recht van in de plaatsstelling, minstens tijdelijk, mag geschorst worden. Bij vonnis van de Handelsrechtbank van Antwerpen d.d. 23 April 1931 (*Jur. P. A.* 1931, 337) werd echter toch nog aangenomen dat dergelijke vordering door den verzekerde ingesteld, niet ontvanke-lijk is.

Andere rechtspraak nam aan dat de derde verantwoordelijke zich eerst op de in de plaatsstelling mocht beroepen en aan den verzekerde zelf betaling weigeren, nadat hem deze in de plaatsstelling werd beteeekend.

(Handelsrechtbank van Antwerpen, 28 November 1924. — *Jur. P. A.* 1925, 461.)

Dergelijke rechtspraak is echter een vergissing op heel de lijn. De wettelijke in de plaatsstelling is inderdaad geen afstand van schuld-vordering en valt dus ook buiten de toepassing van art. 1690 B.W.B. (Verbreking, 6 Maart 1915, *Pas.* 1915-16, I, 285).

Natuurlijk zal de verzekeraar, die zich op de wettelijke in de plaatsstelling wil beroepen, voorzichtigheidshalve den derde verantwoorde-lijke op de hoogte brengen van deze in de plaatsstelling daar hij anders het risico loopt dat de derde den verzekerde schadeloos zou stellen en deze betaling voor den derde op grond van art. 1240 B.W.B. bevrijdend zou zijn.

Voor deze kennisgeving aan den derde is echter geenszins de beteekening vereischt.

Onafgezien van het feit dat de wettelijke in

de plaatsstelling geen afstand van schuldvordering is en niet aan de voorwaarden van artikel 1690 B.W.B. onderworpen is, plaatst dergelijke rechtspraak den derde verantwoordelijke voor een onmogelijken toestand. De vordering van den verzekerde zou hij niet kunnen ontwijken door de bewering dat hij weet, of door een mededeeling van den verzekeraar vernam, dat deze laatste wettelijke in de plaats van den verzekerde is getreden. Betaalt hij hierop den verzekerde dan zal hij echter, indien hij later door den verzekeraar op basis van art. 22 wordt aangesproken, zich niet op zijn betaling aan den verzekerde kunnen beroepen omdat hij wist dat de verzekeraar wettelijk in de plaats van den verzekerde was gesteld en dan ook zijn betaling aan den verzekerde, op basis van art. 1240 B.W.B., voor hem niet bevrijdend zou zijn bij gebreke aan goede trouw.

Deze rechtspraak zou er dus toe leiden den derden verantwoordelijke tweemaal tot betaling te dwingen.

Het systeem dat volkomen met de wet overeen stemt is dan als volgt te resumeeren :

In schadeverzekeringen werkt de toepassing van art. 22 van rechtswege. Door de partijen toe te laten de wettelijke in de plaatsstelling door een tegenbeding uit te schakelen of te schorsen, stelt men den verzekerde in de mogelijkheid winst uit zijn verzekeringskontraakt te putten. Het is dan ook uitgesloten dat de verzekerde, nadat hij volledig door den verzekeraar vergoed werd, in eigen naam of voor rekening van den verzekeraar, een vordering tegen den derde zou aanleggen.

De verzekeraar beschikt nog alleen over deze vordering en indien hij wil voorkomen dat de derde, te goeder trouw, aan den verzekerde zou betalen, zal hij hem b. v. bij aangeteekend schrijven, van zijn wettelijke in de plaatsstelling op de hoogte brengen. De derde verantwoordelijke die het bewijs levert dat de verzekerde door den verzekeraar vergoed werd, mag tot beloop van het uitgekeerd bedrag, niet meer door den verzekerde verontrust worden.

Dit eenvoudig systeem dat, zoowel op de wet der verzekeringen, als op de wetsbepalingen betreffende de in de plaatsstelling berust, lijkt veel betwistingen uit den weg te ruimen. Maar voor de rechtspraak was het blijkbaar te eenvoudig.

* * *

In de sommenverzekeringen (waarvoor er geen wettelijke in de plaatsstelling is voorzien, en de verzekerde dus in principie over het verhaalsrecht tegen den derden verantwoordelijke beschikt) staat het de partijen vrij te bedingen dat de verzekerde, na de uitkeering van de som door den verzekeraar, aan dezen laatste het recht van verhaal tegen den derde verantwoordelijke zal overlaten.

Door verschillende vonnissen en arresten wordt dit beding aanschouwd als een overeenkomstelijke in de plaatsstelling.

(Beroep Brussel, 5 Maart 1937, Rk. Wbl. 1936-37, kol. 1273; Beroep Luik, 28 Mei 1936, Rev. gén. ass. resp. 1936, 2167.)

Volgens artikel 1250 1° B.W.B. bestaat er slechts overeenkomstelijke in de plaatsstelling wanneer men de schuld van een ander betaalt. Het valt nu onmiddellijk op dat de verzekeraar niet de schuld van den derde verantwoordelijke voldoet (welke uit het misdrijf of oneigenlijk misdrijf is ontstaan) maar zijn eigen schuld betaalt (welke door het verzekeringskontraakt ontstaan is).

Het besproken tegenbeding kan dan ook niet als een overeenkomstelijke in de plaatsstelling worden gekenmerkt doch blijkt een gewone afstand van schuldvordering te zijn.

(Burg. Rechtbank Luik, 31 Mei 1937, Rev. gén. ass. resp. 1937, 2475.)

Praktisch heeft dit onderscheid zijn belang. Terwijl de overeenkomstelijke — zoomin als de wettelijke — in de plaatsstelling aan den derde verantwoordelijke betekend moet worden is dit heel anders met de afstand van schuldvordering welke aan art. 1690 onderworpen is.

Nochtans is noch rechtsleer, noch rechtspraak tot heden in deze richting gevestigd.

Een praktische bezwaar bestaat daartegen ook ontegensprekelijk. Zoolang het beding als een overeenkomstelijke in de plaatsstelling wordt beschouwd, is het natuurlijk dat de verzekeraar nooit een groter gedrag van den derden verantwoordelijke kan eischen dan de som welke hij zelf betaald heeft.

Wordt daarentegen dit beding als een afstand van schuldvordering beschouwd, dan is deze beperking niet gemotiveerd zoodat het mogelijk zou zijn dat de verzekeraar, nadat hij b.v. Fr. 10.000 aan den verzekerde betaald heeft, er Fr. 100.000 op den derde verhaalt. Gemakkelijk zal dit geval zich wel niet voordoen daar in de verzekeringspolissen, waarin het verhaalsrecht

van den verzekeraar wordt voorzien, dit verhaalsrecht gebruikelijk beperkt blijft tot de uitgekeerde som. Het tegendeel is echter ook mogelijk, alhoewel dit blijkbaar onbillijk zou zijn daar de verzekeraar zich door het verzekeringskontraakt zonder oorzaak zou verrijken.

Niettegenstaande dit zeer ernstig bezwaar blijft het juridisch toch onjuist aan een beding den naam van een overeenkomstelijke in de plaatsstelling te geven terwijl het eigenlijk een afstand van schuldvordering is.

Dit wijst er echter wel op dat onze verzekeringswetgeving ook op dit punt te kort schiet.

* * *

Indien de rechtspraak duidelijk het onderscheid had gemaakt tusschen schade- en sommenverzekeringen en geen nuttelooze moeilijkheden in het leven had geroepen, zou de uitoefening van het recht van in de plaatsstelling — althans voor de Burgerlijke en Handelsrechtbanken — volgens de hierboven aangegeven regels zeer eenvoudig zijn.

Of echter dit recht van in de plaatsstelling ook voor de strafrechtbanken, bij wijze van aanstelling als burgerlijke partij, kan geschieden, dient nog aan een nader onderzoek onderworpen te worden.

Het gebeurt inderdaad zeer dikwijls dat de verzekeraar aan een slachtoffer een som als vergoeding uitkeert, terwijl later de derde verantwoordelijke voor de strafrechtbank vervolgd wordt, en de verzekeraar, door zijn aanstelling als Burgerlijke partij, de uitgekeerde vergoeding wil terugvorderen.

Het dient onmiddellijk aangestipt te worden dat de rechtspraak geen eensluidende houding tegenover deze aanstelling als burgerlijke partij door den verzekeraar heeft aangenomen. Gevallen waarin de verzekeraar niet ontvankelijk of ongegrond wordt verklaard of de strafrechtbank zich onbevoegd verklaart, wisselen in een bonte verscheidenheid af met de gevallen waarin de rechtbank zich bevoegd verklaart en tevens de aanstelling als burgerlijke partij door den verzekeraar als ontvankelijk en gegrond aanvaardt.

* * *

In schadeverzekeringen heeft de verzekeraar getracht zijn aanstelling als burgerlijke partij te steunen op art. 1382 B.W.B., op de wettelijke in de plaatsstelling van art. 22 of op de verrijking zonder oorzaak.

Gesteund op art. 1382 B.W.B. valt onmiddellijk deze aanstelling een zeer ernstig bezwaar ten deel. De verzekeraar wordt inderdaad niet in eigen hoofde benadeeld door het misdrijf zelf. Hij betaalt omdat hij er kontraktueel toe gehouden is, terwijl hij als tegenwaarde van deze uitkeering premie's heeft ontvangen. De oorzaak van zijn betaling ligt dan ook niet in het misdrijf zelf, maar in het kontrakt.

Ten rechte heeft dan ook de rechtspraak aangenomen dat de verzekeraar zijn aanstelling als burgerlijke partij niet op art. 1382 B.W.B. mag steunen.

(Hof van Beroep Luik, 25 November 1933, Rev. gén. ass. resp. 1935, blz. 1786.)

Hierop bestaat nochtans een uitzondering voor de verzekering tegen arbeidsongevallen. In verschillende arresten van het Hof van Verbreking werd aangenomen dat de verzekeraar in dit geval persoonlijk en rechtstreeks schade heeft geleden door het misdrijf en hij dus, op basis van art. 1382 zijn schade als burgerlijke partij mag terugvorderen.

(Verbreking, 19 Juli 1909, Rev. Acc. Travail 1909, 430; id. 7 Januari 1912, Rev. Acc. Travail, 1913, 38; id. 7 Januari 1929, Rev. gén. ass. et resp. 1929, p. 411.)

Dit onderscheid spruit voort uit het feit dat in zake arbeidsongevallen de verzekeraar rechtstreeks door het slachtoffer kan aangesproken worden om uitbetaling van de forfaitaire vergoedingen te bekomen.

Wanneer echter den verzekeraar deze rechtstreeksche vordering op basis van art. 1382 B.W.B. wordt verleend, vloeit hieruit ook onmiddellijk voort, dat de derde verantwoordelijke zal gehouden zijn de forfaitaire vergoedingen te betalen, zelfs indien de schade van gemeen recht minder zou belopen. Tegen deze rechtspraak zijn dan ook ernstige bezwaren in te brengen (cfr. Devillé A. « L'action directe et l'étendue du recours de l'assureur « loi » contre le tiers responsable », Rev. gen. ass. et resp. 1932, 1013).

Indien — behoudens in geval van verzekering tegen arbeidsongevallen — de verzekeraar zijn aanstelling niet kon steunen op art. 1382, beriep hij zich op de wettelijke in de plaatsstelling van art. 22. Hierop echter werd door verschillende rechtbanken geantwoord dat de strafrechtbanken slechts over een beperkte bevoegdheid beschikken en dan ook geen rekening

mogen houden met overeenkomstelijke of wettelijke in de plaatsstellingen.

(Boetstr. Luik, 6 Februari 1932, Rev. gén. ass. et resp. 1932, 980; Hof van Beroep Gent, 13 Juli 1936, Rk. Wbl. 1936-37, kol. 187; Boetstr. Antwerpen, 7 December 1937, Rk. Wbl. 1936-37, kol. 1503.)

In het eerste en het laatste dezer vonnissen verklaarde de rechtbank zich onbevoegd, doch liet tevens doorschemeren dat er voor den verzekeraar nog een ander middel open bleef om zijn aanstelling als burgerlijke partij op te steunen, nl. de verrijking zonder oorzaak.

Gesteund op de verrijking zonder oorzaak zou volgens deze rechtspraak de strafrechtbank wel bevoegd zijn om over den eisch van den verzekeraar te oordeelen omdat de verrijking zonder oorzaak een quasi-kontrakt is dat ontstaat uit een willekeurige handeling van een persoon die zich hierdoor tegenover een derde verbindt, zonder dat er tusschen hen een overeenkomst bestaat.

De rechtbanken die zich in dit subtile onderscheid hebben verstrikt, schijnen echter uit het oog verloren te hebben dat de in de plaatsstelling van art. 22 niet voortspuit uit een, tusschen partijen gesloten overeenkomst, maar wel uit de wet zelf en dat deze in de plaatsstelling van rechtswege intreedt zodra de verzekeraar den verzekerde vergoed heeft.

Het is dan ook zeer moeilijk in te zien waarom de strafrechtbanken niet bevoegd zouden zijn om rekening te houden met een gevolg dat uit kracht van de wet zelf optreedt.

De aanstelling als burgerlijke partij door den verzekeraar op basis van art. 22 is dan ook toegelaten zonder dat het noodig is zijn toevlucht tot de verrijking zonder oorzaak te nemen.

Dezelfde rechter, die het hooger vermeld vonnis van de Boetstraffelijke rechtbank van Antwerpen velde en zich hierin onbevoegd verklaarde om over den eisch van de burgerlijke partij te oordeelen, in zoover deze gebaseerd was op de wettelijke in de plaatsstelling van art. 22, heeft nu in een (onuitgegeven) vonnis d.d. 24 Februari 1938 beslist dat de aanstelling, op basis van art. 22, ontvankelijk is.

* * *

In sommenverzekeringen beschikt — behoudens tegenbedingde verzekerde alléén over de mogelijkheid om de schade van den derde ver-

antwoordelijke terug te eischen. Indien dus, in de polis of bij de betaling, de verzekeraar zich het verhaalsrecht tegen den derde niet heeft voorbehouden, zal ook de verzekeraar zich niet als burgerlijke partij tegen den derde verantwoordelijke kunnen aanstellen.

(Hof van Beroep Luik, 28 Mei 1936, Rev. gén. ass. resp. 1936, 2167.)

Alleen de verzekerde zelf beschikt over dit recht.

Nadat het Hof van Verbreking bij arrest van 15 Oktober 1936 (Rev. gén. ass. resp. 1937, 2406) wel een arrest van het Hof van Beroep van Luik d.d. 3 Januari 1935 had verbroken, waarbij beslist werd dat, in zake persoonlijke verzekeringen, de verzekeraar als burgerlijke partij niet ontvankelijk is om, op basis van art. 1382 de uitgekeerde vergoedingen van den derden verantwoordelijke terug te vorderen besliste het Hof van Beroep van Brussel, naar waar de zaak verzonden werd, bij arrest d.d. 10 Januari 1936 dat deze aanstelling wel ontvankelijk, doch niet gegrond, is omdat de verzekeraar, als tegenwaarde van de uitgekeerde vergoeding, de premie's heeft ontvangen en dus rechtstreeks geen schade heeft geleden. Door ons hoogste gerechtshof werd in dato 25 Mei 1936 (Rev. gén. ass. resp. 1937, 2407) de voorziening tegen dit arrest verworpen.

Evenmin als de verzekeraar zich op art. 1382 B.W.B. kan beroepen, kan hij zich op de wettelijke in de plaatsstelling van art. 22 steunen daar dit artikel in sommenverzekeringen geen toepassing vindt.

(Burg. rechtb. Luik, 31 Mei 1937, Rev. gén. ass. resp. 1937, 2475.)

Zooals echter reeds hooger gezegd, zou de rechtspraak in zake gemeenschappelijke verzekeringen en verzekeringen van huisdienstpersoneel het samenvoegen van vergoedingen aan den verzekerde hebben geweigerd, zoodat, in deze gevallen, de verzekeraar wel een verhaalsrecht tegen den derden verantwoordelijke zou kunnen uitoefenen. In zoover deze rechtspraak, om wille van billijkheidsoverwegingen, den verzekeraar dit verhaalsrecht zou toekennen, lijkt het in ieder geval verkeerd den verzekeraar toe te laten zijn aanstelling op art. 22 te steunen dat, in sommenverzekeringen, niet bestaat. De eenige basis waarop dan ook zijn aanstelling zou kunnen berusten lijkt in dit geval : de verrijking zonder oorzaak.

* * *

Blijft nu de vraag of de verzekeraar welke, in de verzekeringspolis of bij de betaling heeft bedongen dat hij het verhaal tegen den derde mag uitoefenen, zich ook als Burgerlijke Partij kan aanstellen.

Zooals hooger in deze studie aangeduid is dit beding geen overeenkomstelijke in de plaatsstelling, doch een afstand van schuldvordering, welke dus eerst, ingevolge art. 1690 aan den derde verantwoordelijke beteekend moet worden. Zoolang deze beteekening niet gedaan werd heeft de verzekeraar geen recht om zich als Burgerlijke partij aan te stellen.

(Burg. rechtb. Luik, 31 Mei 1937, Rev. gén. ass. resp. 1937, 2475.)

De rechtbank is echter niet in dezen zin gevestigd en nog onlangs werd dit beding, door het Hof van Beroep van Brussel, als een overeenkomstelijke in de plaatsstelling beschouwd,

welke aan den verzekeraar het recht verleent zich als burgerlijke partij aan te stellen zonder dat dan de beteekening (welke niet voor de in de plaatsstelling voorzien is) noodig zou zijn.

(Hof van Beroep Brussel, 5 Maart 1937, Rk. Wbl. 1936-37, kol. 1273.)

* * *

Wij eindigen deze studie in de vaste overtuiging dat reeds veel verwarring in de rechtspraak zou vermeden kunnen worden door een beter doorzicht in den omvang en de uitoefening van het recht van in de plaatsstelling, maar dat ook dit recht een ruimere belangstelling van den wetgever zou verdienen waardoor de rechtspraak van de verplichting ontlast zou worden zelf een wet (die voor elke rechtbank verschillend is) op te bouwen.

Karel VAN BAARLE.

HET XXste RECHTSKUNDIG CONGRES.

Zaterdag en Zondag l.l. had te Leuven het XXste Rechtskundig Congres plaats, dat in alle opzichten uitstekend geslaagd mag geheeten worden.

De zitting van Zaterdag was gewijd aan de besprekingen betreffende de wijzigingen die zouden dienen gebracht te worden aan de wet van 20 Juli 1932, op de wederzijdsche rechten en plichten der echtelieden. Onze lezers kennen de uitstekende preadviezen die aangaande dit vraagstuk uitgebracht werden door Mrs R. Van Lennep en F. Wittemans en die in onze vorige nummers werden gepubliceerd.

Op Zaterdag namiddag was er een groot getal Vlaamsche juristen opgekomen in de zittingszaal van het Gerechtshof van Leuven. De vergadering werd voorgezeten door Prof. Van Dievoet, Voorzitter van den Bond der Vlaamsche Rechtsgeleerden. Hij heette al de aanwezigen van harte welkom en sprak vooral zijn dank uit aan de vertegenwoordigers der Nederlandsche Juristenvereniging, Prof. Meyers, uit Leiden en Prof. Losecaat-Vermeer, uit Amsterdam. Hierop lichtten de beide preadviseurs Mrs Van Lennep en Wittemans, hunne preadviezen toe in een korte toespraak, waarna een uitvoerig debat plaats had. Hieraan namen deel de Voorzitter Prof. Van Dievoet, Prof. Van Bauwel, uit Leuven, Prof. Van Geyt uit Brussel, Prof. Gunzburg, uit Gent en nog meerdere andere aanwezigen. De vergadering was het eens om te beslissen dat niet het principieel vraagstuk van de echtelijke macht het voorwerp der beraadslaging van het Congres kon uitmaken en dat men zich hoofdzakelijk diende te houden aan de oplossing van de practische moeilijkheden welke de toepassing van de wet had doen blijken. Als besluit werd aangenomen dat er diende gestreefd te worden naar het overbruggen van het onderscheid, dat voortdurend in de rechtspraak ge-

maakt wordt tusschen de onderhoudsverplichting en de verplichting tot bijdrage in de lasten van het gezin. Al blijft ook dit onderscheid in wezen tusschen beide vorderingen noodzakelijk bestaan, toch dient er gezocht naar een middel om de proceduremoeilijkheden die er het gevolg van zijn, uit te schakelen. Het voorstel van prof. Van Geyt, om zoowel de onderhoudsvordering als de vordering tot bijdrage in de gezinslasten altijd aan den Vrederechter te onderwerpen, van het oogenblik dat er geen proces tot echtscheiding of scheiding van goederen aanhangig is, werd algemeen goedgekeurd. Wat de overige verbeteringen betreft, werden door de vergadering de groote lijnen van de hervorming aangeduid, die dan verder door een commissie, die door de vergadering werd aangesteld, in teksten zullen worden uitgewerkt.

Zondag morgen had er een academische zitting plaats, gewijd aan de herdenking van het honderdjarig bestaan van het Nederlandsch Burgerlijk Wetboek. Mr. Victor, ondervoorzitter van den Bond der Vlaamsche Rechtsgeleerden, die de zitting voorzat, sprak eerst enkele woorden van dank tot de drie vooraanstaande sprekers, die er wel hadden willen in toestemmen op de vergadering het woord te voeren, Prof. Bellefroid, uit Nijmegen, Prof. Van Dievoet en Prof. Meyers, uit Leiden. De vergadering kreeg daarna drie merkwaardige spreekbeurten te hooren van hooge wetenschappelijke beteekenis en die voor al de aanwezigen een waar genot waren.

Prof. Bellefroid, een der veteranen van de Vlaamsche rechtsbeweging, werd bij zijn optreden door de vergadering met een ware ovatie begroet. Hij sprak over het ontstaan van het Nederlandsch Burgerlijk Wetboek en gaf een schitterende synthese van de verschillen die zich op het gebied van het burger-

lijk recht tusschen het Nederlandsch en het Belgisch stellig recht voordoen. Prof. Van Dievoet, behandelde de rechtsleer in de beide landen en in een schitterende rede kenschetste hij de verschillende belangrijke schrijvers op het gebied van het burgerrecht in België en in Nederland. Hij teekende de evolutie van deze wetenschap en deed uitschijnen hoe in beide landen deze evolutie in groote mate zich parallel heeft ontwikkeld. Een warme oproep tot samenwerking op cultureel en vooral op wetenschappelijk gebied tusschen Noord en Zuid, besloot deze prachtige rede.

Eindelijk kwam Prof. Meyers aan het woord over de rechtspraak in de beide landen. Met een merkwaardig redenaarstalent wist de geleerde professor een beeld te geven van de eigenaardigheden der Nederlandsche rechtspraak tegenover de Belgische en de Fransche en hij lichtte zijn uiteenzetting toe met een reeks uitstekend gekozen voorbeelden. Deze rede bewees aan al de aanwezigen, hoezeer de internationale roem van Prof. Meyers gerechtvaardigd is, welke encyclopedische kennis hem eigen is en welke bijzondere gave van klare en duidelijke uiteenzetting der ingewikkeldste vraagstukken men bij hem aantreft. Zijn rede werd langdurig toegejuicht.

Het programma van dit congres is een van de allerbeste geweest die ooit voor een dergelijke samenkomst van Vlaamsche juristen werden opgesteld en de spreekbeurten van de drie redenaars op de vergadering van Zondag, waren van een zoo hooge vlucht als dit zelden op een rechtskundig congres is voorgekomen. Juist wegens de voortreffelijke hoedanigheid van hetgeen hier werd gepresteerd, moet het ons van het hart, dat de deelname van de Vlaamsche rechtswereld aan dit congres volstrekt onbevredigend dient genoemd te worden. Vanwege de magistratuur was er weinig of geen belangstelling. Slechts enkele lofwaaardige uitzonderingen stippen we met veel genoegen aan en wij danken om hunne aanwezigheid, den heer De Beus, raadsheer in het Hof van Beroep, den heer Maes, voorzitter van de Rechtbank van Leuven, den heer Bijvoet, voorzitter der Rechtbank van Hasselt, den heer Verstraete, Rechter in de Rechtbank van Antwerpen, en nog een paar anderen, die zich be-

scheiden hadden verscholen tusschen het publiek en waarvan de namen ons ontsnappen. Iedereen zal echter betreuren, dat slechts die enkele magistraten de zittingen hebben willen bijwonen en dat van de overigen, die toch met dozijnen hadden moeten aanwezig zijn, werkelijk alle belangstelling achterwege is gebleven. Hetzelfde dient gezegd te worden van de Vlaamsche advocaten. Wanneer op elk van de beide vergaderingen wel een honderdtal toehoorders aanwezig waren, mogen we gerust beweren dat dit volstrekt onvoldoende was en geenszins beantwoordde aan de verwachtingen.

In deze tijd van intens Vlaamsch rechtsleven, in deze periode waar zooveel gedaan wordt voor de heropleving van de Vlaamsche rechtswetenschap, is het niet aan te nemen, dat uit al onze groote ballies slechts een paar leden op het Congres aanwezig waren. Deze houding duidt andermaal op de Vlaamsche lauwheid en onverschilligheid die in zoo groote mate schuld heeft aan den achterstand op wetenschappelijk en cultureel terrein, die helaas, zoo zwaar drukt op ons Vlaamsch rechtsleven.

De Rechtskundige Congressen hebben een historische beteekenis in de Vlaamsche herwording. Hun rol is van enorm belang geweest in het verleden en het is met een gevoel van piëteit dat de Vlaamsche juristen in overgroot getal aan deze congressen zouden moeten deelnemen. Dit was des te meer plicht, wanneer ze nu de gelegenheid hadden door hun aanwezigheid hun dank uit te spreken voor het reuzewerk dat iemand als prof. Bellefroid gedurende een gansch leven van noesten arbeid voor de Vlaamsche rechtscultuur heeft verricht, wanneer ze de gelegenheid hadden een zoo hoogstaand man als Prof. Van Dievoet, aan wie de Vlaamsche juristen zoo veel te danken hebben, van harte toe te juichen en wanneer hun een eenige kans werd geboden een geleerde van een zoo hooge internationale reputatie als prof. Meyers te hooren.

Wat zal er nog dienen gewerkt te worden in de Vlaamsche rechtswereld en hoevelen zullen er nog dienen wakker geschud te worden, wanneer men vaststelt welk gebrek aan belangstelling er voor dit schitterend Rechtskundig Congres te constateeren viel. Moge het spoedig in de toekomst verkeerren.

De Redactie.

RECHTSPRAAK

238

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 11 April 1938.

Voorzitter : M. Jamar.
O. M. : M. Cornil.

AANSPRAKELIJKHEID. — SCHADEVERGOEDING. — BEDIENDE VAN DE MAATSCHAPPIJ VAN BELGISCHE SPOORWEGEN. — UITBETALING DER WEDDE EN GENEESKUNDIGE KOSTEN. — ONTVANKELIJKHEID DER VORDERING VAN DE MAATSCHAPPIJ ALS BURGERLIJKE PARTIJ TEGEN DEN DERDE AANSPRAKELIJKE.

Wanneer een bediende van de Nationale Maatschappij van Spoorwegen het slachtoffer is van een ongeval en de maatschappij gedurende zijn werkonbekwaamheid hem een gedeelte zijner wedde alsook de geneeskundige kosten uitbetaalt, is de maatschappij niet gerechtigd zich aan te stellen als burgerlijke partij tegen den derde aansprakelijke, om ten titel van schadevergoeding de terugbetaling van de uitgekeerde sommen te vorderen.

De uitbetalingen van wedde en geneeskundige kosten geschieden ingevolge het statuut der agenten van de maatschappij en de uitgekeerde sommen zijn betaald geworden ingevolge een kanskontraakt dat de maatschappij verplicht buiten elke beschouwing betreffende de fout van den derden persoon.

De maatschappij heeft het loon van haar agent berekend met inachtneming van het risico dat ze draagt en is niet gerechtigd ingevolge art. 1382 tegenover den derden persoon schadevergoeding te vragen.

D. J. t/ Nationale Mij der Belgische Spoorwegen.

Het Hof,

Gehoord Raadsheer Genart in zijn verslag, en op de conclusiën van den heer Léon Cornil, advocaat-generaal;

Wat de strafvordering aangaat :

Overwegende dat de voorziening is ingesteld tegen het Openbaar Ministerie en tegen de burgerlijke partij, Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen;

Dat de memorie tot staving der voorziening neergelegd, door eischer persoonlijk geteekend, deze voorziening tot de burgerlijke vordering bepaalt en alzoo als afstand geldt van de strafvordering;

Wat de burgerlijke vordering aangaat :

Omtrent het middel : schending van art. 97 der Grondwet, 1382 van het Burgerlijk Wetboek en 63 van het Wetboek van Strafvordering, doordat bestreden arrest, om de veroordeeling van eischer jegens de burgerlijke partij, Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, te rechtvaardigen, niet mocht verklaren dat de betalingen welke de Maatschappij deed, hun oorzaak vonden in de fout van betichte, en anderzijds vaststellen, wat tegenstrijdig was, dat de betalingen het gevolg waren van de verplichtingen welke voortsporen uit het «statuut» van de agenten der Maatschappij;

Overwegende dat uit bestreden arrest blijkt dat deze Maatschappij van betichte de terugbetaling eischt der vergoedingen welke zij gedurende den tijd van werkonbekwaamheid van haar agent, die door de fout van betichte gekwetst werd, gestort heeft, alsook der geneeskundige- en apothekerskosten;

Overwegende dat het arrest in feite op bindende wijze vaststelt «dat het krachtens het statuut van de agenten der Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen is dat deze de geneeskundige en apothekerskosten op zich heeft genomen en aan Alaine, gedurende zijn werkonbekwaamheid, 75 ten honderd van zijn loon heeft betaald»;

Overwegende dat daaruit spruit dat deze kosten en vergoedingen verschuldigd zijn krachtens een kanskontraakt dat de maatschappij verplicht zonder een enkele beschouwing over de fout van een derde; dat de Maatschappij door dit kontraakt een risico op zich genomen had; dat het ongeval alzoo in dit kontraakt voorzien was, en dat het loon berekend was met inachtneming van dat risico; dat alzoo tusschen de lasten, welke de Maatschappij, verweerster, als schade betitelt, en het ongeval, dat slechts de gelegenheid ervan is, een rechtsoorzaak van eigen aard kwam staan welke op haar eigen de uitbetaling rechtvaardigt waarover verweerster zich beklaagt; dat het arrest dus geen reden had om te besluiten dat eischers fout de rechtsoorzaak was van de beweerdte schade;

Overwegende dat men dus art. 1382 van het Burgerlijk Wetboek, in het middel bedoeld, niet mocht toepassen;

Om deze redenen :

Wat de strafvordering aangaat : Decreteert den afstand van de voorziening, verwijst eischers in de kosten;

Wat de vordering der burgerlijke partij, Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, aangaat : verbreekt het arrest van het Hof van Beroep te Luik, op 3 November 1937 geveld, in deze zijner beschikkingen waarin over den eisch uitspraak werd gedaan;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van het Hof van Beroep te Luik en dat melding ervan zal gedaan worden in den rand van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Verwijst de zaak naar het Hof van Beroep te Brussel;

Verwijst verweerster in de kosten.

239

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 11 April 1938.

Voorzitter : M. Jamar.

O. M. : M. Leon Cornil.

MOTIVEERING VAN ARREST. — ONWETTIGE UITOEFENING DER GENEESKUNDE. — GEWOONTEMISDRIJF. — AANLEIDING VAN DATUM.

De onwettige uitoefening van de geneeskunde is een gewoontemisdrijf.

Om aanleiding te kunnen geven tot een straf is het niet enkel vereischt dat de datum van één bepaalde daad worde opgegeven, doch tevens dat de data van andere feiten van denzelfden aard zouden worden vermeld ten einde het Hof toe te laten n.l. de mogelijkheid van verjaring te onderzoeken.

Een arrest dat hieraan niet beantwoordt is onvoldoende gemotiveerd en dient verbroken.

Karmazyn Szulem t/ «Union des Dentistes et Stomatologistes de Belgique».

Gehoord Raadsheer Fontaine, in zijn verslag, en op de conclusiën van den heer Léon Cornil, advocaat Generaal.

Wat de openbare vordering betreft :

Omtrent het middel : schending zoo van de bewijskracht aan de akten verschuldigd, als van art. 97 der Grondwet en schending van art. 22 der wet van 17 April 1878, 18 der wet op de geneeskunde (12 Maart 1818) doordat eischer, voor het Hof van Beroep, betwistte dat de feiten welke hem ten laste gelegd waren, indien men ze als waar en strafbaar veronderstelt, meer dan drie jaar geleden gepleegd werden (sic.), dat hij beweerde dat de daad, aangehaald door de echtgenooten Wanté, indien ze de uitoefening van de geneeskunde uitmaakt, een eenig feit was, doordat de vaststellingen van bestreden arrest bevestigen dat die daad de eenige was waarvan de datum bepaald is geweest, doordat gezegd arrest uit een enkel feit, waarvan de datum bepaald was, en uit verscheidene andere daden, waarvan de datum onzeker was, niet mocht afleiden dat eischer, sedert min dan drie jaren, gewoonlijk, de geneeskunde heeft uitgeoefend;

Overwegende dat eischer, in de conclusiën door

hem voor het Hof van Beroep genomen, aan dit laatste vroeg te willen vaststellen dat niets toeliet te bevestigen dat de daden, indien men ze als waar veronderstelt, «min» dan drie jaren geleden zijn; dat het klaarblijkelijk bij loutere vergissing is dat hij in zijn verhoog beweert te hebben houden staan dat de daden «min» dan drie jaren geleden zijn;

Overwegende dat, indien het aangeklaagd arrest, terwijl het den datum bepaalt, vaststelt dat betichte, in December 1936 of in Januari 1937, een daad van onwettige uitoefening der geneeskunde heeft gesteld, het arrest zou moeten bepaald hebben op welken datum de andere daden welke dezelfde uitoefening uitmaken voorkomen;

Overwegende dat, zonder twijfel, het misdrijf van onwettige uitoefening der geneeskunde een gewoontemisdrijf is, dat de verjaring loopt enkel vanaf de laatste daad der uitoefening waarvan de datum wordt aangestipt; dat het door de vereeniging is van deze laatste daad met deze welke voorafgaan, dat inderdaad een enkel en zelfde misdrijf wordt gevormd;

Overwegende dat, om in zoo een geval de verjaring te voorkomen, het nochtans, luidens den tekst en den geest van artikel 22 der wet van 17 April 1878, noodig is dat niet enkel de laatste daad niet verjaard is, maar dat tusschen de verschillende daden welke het misdrijf uitmaken, er geen tijd verlopen is gelijk aan den verjaringstermijn, in zake, drie jaren;

Overwegende dat het arrest, bij gebrek daaromtrent uitleg te geven, zijn beschikkend gedeelte niet gerechtvaardigd heeft en art. 97 der Grondwet en 22 der wet van 17 April 1878 heeft geschonden;

Om deze redenen :

Verbreekt bestreden arrest; Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van het Hof van Beroep te Brussel en dat melding er van zal gemaakt worden in den rand van het vernietigd arrest;

Verwijst de zaak naar het Hof van Beroep te Luik;

Verwijst de burgerlijke partij in de kosten.

240 HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

8e Kamer. — 9 April 1938.

Voorzitter : M. De Landtsheer.

Raadsheeren : MM. Van Laethem en Bareel.

Adv. Gen. : M. Tomsin.

Pl. : verweerder in persoon en Mr Le Paige.

ONTVANKELIJKHEID VAN HET BEROEP. — VRAAG STREKKENDE TOT ONDERHOUDSGELD GEDURENDE EEN ECHTSCHIEDING. — VRAAG TEVENSTREKKENDE TOT VASTSTELLING VAN DE VERBLIJFPLAATS EN HOEDE OVER HET KIND. — SAMENVOEGING DER VERSCHILLENDE PUNTEN OM DEN AANLEG TE BEOORDEELEN.

Wanneer een vraag gedurende een echtscheiding tevens tot het bekomen van onderhoudsgeld, tot het vaststellen van een verblijfplaats en tot het bekomen van de hoede over het kind strekt, dienen, wat de

beoordeeling van de ontvankelijkheid van het beroep betreft, deze verschillende punten samengevoegd te worden.

Wanneer eenige onder die punten niet vatbaar zijn voor begroting is beroep mogelijk tegen het bevel, zelfs wanneer de partijen in eersten aanleg de vraag niet hadden begroot en het beroep alleen tegen het eerste punt is gericht.

De B. t/ L.

Gelet op de voorgaande handelingen ter zaak en namelijk het bevel van den heer Voorzitter der Rechtbank van eersten aanleg van Antwerpen uitgesproken op 24 December 1937;

A. Over de ontvankelijkheid van 't beroep :

Aangezien door voormeld bevel, a) beroepene gemachtigd werd om te verblijven, ter uitsluiting van beroeper, te St Niklaas, Passtraat, 62; b) het kind uit den echt tusschen partijen gesproten, toevertrouwd werd aan de moeder, i. e. beroepene; c) beroeper veroordeeld werd om aan beroepene te betalen een maandelijksch onderhoudsgeld van 450 fr. en eene provisio ad litem van 700 frank;

Aangezien uit de besluiten van beroeper blijkt dat alleen op dit onderhoudsgeld beroep ingeslagen werd ondanks de algemeene bewoordingen van beroepsakte;

Aangezien beroepene te vergeefs die beperking-inroep om de ontvankelijkheid van 't beroep te betwisten;

Aangezien beroepene om hare bewering te steunen voorhoudt dat in eersten aanleg beide partijen de vraag om onderhoudsgeld ongeschat lieten, dat de wijze van begroting, opgegeven bij art. 27 der wet van 25 Maart 1876 in onderhavig geval niet toepasselijk is en dienvolgens het geding thans door de partij Dries aan het Hof voorgelegd defectu summae van beroep niet vatbaar is;

Aangezien echter dient aangestipt dat de oorspronkelijke dagvaarding, zooals het bevel het bevestigt, nog andere vragen inhield buiten die strekkende tot het uitkeeren van een onderhoudsgeld;

Dat inzonderheid de vragen van aanlegger, thans beroepene, aangaande hare verblijfplaats en de hoede van het kind, voor begroting niet vatbaar zijn en dus slechts in eersten aanleg beoordeeld werden (Rép. pr. du Droit Belge, V° Divorce, n° 168);

Dat dienvolgens en luidens art. 23, al. 1 der wet van 25 Maart 1876 het beroep, alhoewel het in dees geval enkel het onderhoudsgeld van 450 fr. per maand aanbelangt, ontvankelijk is (Rép. pr. du Droit Belge, V° Compétence civile de commerciale, n° 978 en 979);

B. Ten gronde :

Aangezien uit de voorgelegde stukken blijkt dat het bedrag van 450 fr. per maand rechtmatig voorkomt en dat bij de bepaling rekening gehouden werd enerzijds met de werkelijke behoeften van beroepene en anderzijds met het vermogen van beroeper;

Om deze redenen :

Het Hof, gelet op de wet van 15 Juni 1935, art. 2 en 24, alle andere besluiten verwerpende;

Gehoord ter openbare terechtzitting het eens-

luidend advies van den heer Tomsin, substituut van den Procureur Generaal;

Ontvangt het beroep, verklaart het ongegrond bekrachtigt het bestreden bevel;

Kosten van beroep ten laste van beroeper.

NOTA. — Het arrest gevelde door de 8e Kamer van het Beroepshof van Brussel, op 9 April 1938, vormt een interessante bijdrage voor het omlijnen van het begrip «oorzaak van een vraag strekkende tot het bekomen van voorloopige maatregelen».

Gedurende een echtscheiding had een aanlegster de drie volgende maatregelen aan den heer Voorzitter van de Rechtbank gevraagd :

- 1) vaststelling van haar verblijfplaats;
- 2) hoede over het kind;
- 3) onderhoudsgeld voor haar en het kind en provisioad item.

De vraag was door geen van beide partijen in eersten aanleg begroot geweest.

Beroep werd door verweerder aangeteekend.

Beroepene wierp de niet ontvankelijkheid van het beroep op, steunende n.l. op de Rechtspraak volgens dewelke art. 27 van de wet van 25 Maart 1876 niet toepasselijk is op gedingen welke met een echtscheiding of een scheiding van tafel en bed verband houden.

Beroepene liet immers opmerken dat, wat de twee eerste punten van den eisch betreft, geen enkele grief door beroeper tegen het vonnis werd ingeroepen, derwijze dat hij alleen tegen het bevel aangaande het derde punt beroep had aangeteekend.

Het arrest bestatigt de aanwezigheid van deze verschillende bestanddelen, doch beslist dat in elk geval het beroep ontvankelijk was. Het Hof past immers hier artikel 23, 1^e lid, van de wet van 25 Maart 1876 toe, bepaling volgens dewelke, wanneer een vraag verschillende punten heeft, al deze punten bijeen geteld dienen te worden om bevoegdheid en aanleg te bepalen, wanneer ten minste deze verschillende punten van een en dezelfde oorzaak afhangen.

Met de toepasselijkheid van art. 23 hier aan te nemen, beslist het Hof op impliciete wijze dat de verschillende punten van een vraag, gesteld zooals hierboven omschreven, van een en dezelfde oorzaak afhangen.

De oorzaak van de vraag schijnt dan wel volgens het Hof, de aangevraagde echtscheiding te zijn, welke alleen het nemen van de drie voorloopige maatregelen verrechtvaardigt.

Daar deze uitspraak impliciet is, hebben wij gemeend, zonder nochtans partij te willen kiezen in een zaak die wij zelf hadden bepleit, de aandacht van de lezers te mogen vestigen op het onbetwistbaar belang van deze beslissing.

A. L. P.

241

CORRECTIONEELE RECHTBANK TE GENT

28 Januari 1938.

Voorzitter : M. De Sloovere.

Rechters : MM. de Lanier en Struye.

Pleiters : Mr. Derijcke.

VREEMDELING. — TERMIJN OM VERZET AAN TE TEEKENEN. — VERKEER. — DOORGANG AAN EEN KRUISING AFGESNEDEN.

1. De Nederlander beschikt over een termijn van tien dagen vermeerderd met eene maand, na den dag der beteekening, om verzet aan te teekenen. Het openbaar Ministerie moet bewijzen dat het verzet laattijdig is, indien het beweert dat het verzet beteekend werd meer dan tien dagen en eene maand na ontvangst der betekenisakte.
2. De weggebruiker die aan een kruising een ander weggebruiker die een zijweg ging inrijden wil voorbijsteken, is in principe verantwoordelijk voor de gevolgen van de gebeurde botsing. Niettemin zal de weggebruiker die den weg afgesneden heeft eveneens een deel der verantwoordelijkheid moeten dragen, indien het voor den weggebruiker die hem volgde onmogelijk was zijn richtingsaanwijzer te

zien, door de omstandigheid dat de lading van den wagen het zicht belemmerde.

O. M., Aelbrecht en Maatsch. «L'Abelle» t/ Meeus A.

Overwegende dat het beroep regelmatig is in vorm;

Ten gronde.

1. — Voor wat betreft de ontvankelijkheid van het verzet door veroordeelde tegen het vonnis van 6 Juli 1937 :

Overwegende dat het vonnis in dato 6 Juli 1937 bij verstek gewezen aan Meeus Antonius, de veroordeelde, te Woensdrecht in Nederland, werd beteekend bij aangeteekenden brief in dato van 31 Augustus 1937 door deurwaarder De Maere van Oosterzeele gestuurd, brief bevattende kopij van hooger gezegd vonnis met beteekening.

Dat Meeus enkel verzet deed tegen dat vonnis op 12 October daaropvolgende.

Overwegende dat Meeus Antonius vreemdeling is en in Nederland (Noord-Brabant) te Woensdrecht woont;

Dat wanneer het geldt een persoon in Nederland wonende, het verzet dient gedaan, binnen de tien dagen vermeerderd met een maand, na den dag waarop het vonnis werd beteekend. (Zie art. 187 wetboek van strafvordering gewijzigd door Koninklijk Besluit nummer 301 van 30-3-36 artikel 3 alsook Koninklijk Besluit nummer 300 van 30-3-36 artikel 3);

Overwegende dat het spruit uit de bescheiden van den bundel dat Meeus Antonius het aangeteekend schrijven van deurwaarder De Maere heeft ontvangen 't zij den 1^{en} September 't zij den 2^{en} September «den juiste datum», verklaart Meeus, kan hij zich niet meer herinneren;

Overwegende dat bij ontstentenis vanwege het O. M. te bewijzen dat Meeus, de verzetter, vóór 2 September kennis had van de beteekening van het vonnis, den laatsten nuttigen dag om verzet aan te teekenen, den 12 October was;

Dat aldus het verzet van Meeus Antonius op 12 October bij exploit van deurwaarder De Maere gedaan, wel ten gepasten tijde werd gedaan.

Om deze redenen :

De Rechtbank doet te niet het bestreden vonnis en opnieuw wijzende, ontvangt het verzet door Meeus in datum van 12 October gedaan en gezien art. 215 wetboek van strafvordering, trekt de zaak tot zich, en erover beslissende ten gronde :

Overwegende dat Meeus Antonius vervolgd werd om bestuurder van een autotractor met aanhangwagen links afdraaiende om een secundairen weg in te rijden den doorgang afgesneden te hebben aan den autobestuurder Valcke die zijnen weg vervolgde. (Artikel 57 paragraaf 2 K. B. van 1-2-34);

Overwegende dat «de baan die de weggebruiker vervolgt» en waarvan sprake in artikel 57 paragraaf 2 K. B. 1-2-34, die baan is welke die weggebruiker normaal en regelmatig volgen moet (zie arrest Hof van Verbreking in dato 7 Juli 1936, Pas. 36 - 1. bl. 342 en vonnis Correctioneële Recht-

bank Bergen, 1 April 1937, Revue ass. et Resp. n° 2391);

Dat het, ter zake, op onregelmatige wijze is dat Valcke, den linkerkant van den steenweg heeft genomen om, aan een kruising, Meeus voor te steken;

Dat art. 36 paragraaf 4 uitdrukkelijk verbiedt een ander weggebruiker voorbij te steken op splitting, aansluiting of kruising:

Overwegende dat anderzijds, artikel 57 paragraaf 2 van gezegd reglement in intieme onderlinge betrekking en toepassing is met artikel 9 paragraaf 1 van zelfde reglement dat luidt als volgt:

« De bestuurder van een voertuig die zijn richting wijzigen, zijn snelheid verminderen, of stilhouden wil, moet zulks aan den anderen weggebruiker kenbaar maken door een teeken dat moet ophouden zoodra de beweging uitgevoerd is; (Zie vonnis Correctioneële Rechtbank Bergen hooger vermeld);

Overwegende dat veroordeelde beweert zulks gedaan te hebben;

Maar dat het spruit uit de vaststellingen der Rijkswacht dat het onmogelijk was voor de achter hem rijdende voertuigen, van den rooden pijl van den autotractor door Meeus gevoerd, te zien, om reden der groote lengte van den aanhangwagen, en voornamelijk door de omstandigheid dat het zicht belemmerd was door de lading ervan, lading die tot over den bak kwam;

Overwegende dat in die omstandigheden het feit ten laste van Meeus Antonius gelegd ten genoegen van rechte is bewezen.

Op burgerlijk gebied.

Overwegende dat er uit hoogervermelde beschouwingen voortvloeit dat er verdeelde verantwoordelijkheid bestaat en wel in de verhouding van 2/3 ten laste van Valcke en 1/3 ten laste van Meeus.

Overwegende dat het bedrag der schade door ieder der burgerlijke partijen geëischt gerechtvaardigd is;

Om deze redenen:

En gezien de wet van 27 December 1928; 130 van het K.B. van 12 Juni 1853, gewijzigd door K.B. van 1-9-1920 artikel 91, 40 van het Strafwetboek, alsook de artikelen 149, 152 en 162 van het wetboek van strafvordering door den heer voorzitter aangeduid:

De Rechtbank:

Alle verdere of strijdige conclusies afwijzende als ongegrond, rechtdoende bij verstek voor Meeus, op tegenspraak voor de Burgerlijke Partijen, aanvaardt het beroep;

Veroordeelt Meeus tot een geldboete van 10 fr. gebracht op 70 frank of eene vervangende gevangenisstraf van 2 dagen;

Verwijst de appellant in de kosten der beide aanleggen samen begroot op 108,21 frank;

Verwijst den appellant ten titel van schadevergoeding te betalen:

1° Aan de burgerlijke partij Aelbrecht:

8561,50 : 3 = 2855 frank met de gerechtelijke intresten, som invorderbaar bij lijfswang, bepaalt den duur ervan op één maand.

2° Aan de burgerlijke partij L'Abeille:

11.980,30 : 3 = 3993,40 frank met de gerechtelijke intresten, som invorderbaar bij lijfswang, bepaalt den duur ervan op één maand.

Veroordeelt daarenboven de appellant in een derde der kosten en ieder der burgerlijke partijen tot twee derden der kosten van hunnen eisch.

Belast het O.M. met de tenuitvoerlegging van het onderhavig vonnis.

242

WERKRECHTERSRAAD TE BRUGGE

Kamer voor Werklieden. — 26 April 1937.

Voorzitter: M. L. Burgghraeve.

Rechtk. Bijzitter: Mr L. B. Van den Bussche.

BEVOEGDHEID. — GEZINSTOESLAGEN. — GERECHTERSRAAD BEVOEGD. — TE WERKSTELLING VAN WERKLOOZEN. — VOLLEDIG LOON UITBETAALD. — GEZINSTOELAGEN. — NIET VERSCHULDIGD.

De Werkrechtvaardersraad is bevoegd om te wijzen over geschillen betreffende de gezinsvergoedingen zelfs als zij oprijzen tusschen openbare besturen speciaal gemeentebesturen, en diegenen die door hen « op om 't even welke wijze te werk gesteld worden », in de voorwaarden voorzien bij de wet van 4 Augustus 1930 en het wetsbesluit van 30 Maart 1936.

De werklozen die als dusdanig te werk gesteld worden door openbare besturen (Wetsbesluit Nr 289 van 30 Maart 1936) hebben geen recht op gezinstoelagen zelfs als zij als bezoldiging het gewoon loon der streek ontvangen.

Dejaeghere t/ Sijsele.

Overwegende dat de vordering strekt tot verwijzing van verweerster tot betaling van acht honderd twee en zeventig frank 50 centiemen, uit hoofde van gezinsvergoedingen, verschuldigd op grond van onder dienstverband geleverden arbeid van 20 Januari 1936 tot 11 Oogst 1936;

Wat de bevoegdheid betreft:

Overwegende dat allereerst aan den Raad gevraagd wordt te onderzoeken of hij ratione materiae en ratione personae bevoegd is;

Dat inderdaad art. 5 van de wet van 9 Juli 1926 bepaalt dat in de benaming « werkgever » de openbare besturen niet begrepen zijn en dat daaruit volgt dat in zaken die tot de gewone bevoegdheid van de werkrechtvaardersraden behoren, de gemeentebesturen niet tot de rechtsonderhoorigen van deze raden behoren;

Overwegende dat in zake gezinstoelagen de bevoegdheid van de werkrechtvaardersraden echter niet bepaald wordt door de wet van 9 Juli 1926, doch wel door art. 38 van de wet van 4 Augustus 1930, dat dus aan de hand van dit artikel en van deze wet het gestelde bevoegdheidsvraagstuk dient onderzocht te worden.

Overwegende dat bovenbedoeld art. 38 aan de werkrechtvaardersraden bevoegdheid verleent om te wijzen over alle geschillen gerezen tusschen com-

pensatiekassen en rechtverkrijgenden en daarboven over alle «geschillen die oprijzen tusschen die personen (rechtverkrijgenden) en den werkgever voor wiens rekening het werk wordt gedaan, dat voor de toekenning van de toelagen in aanmerking komt»;

Overwegende dat noch in den tekst der wet noch in de voorbereidende werkzaamheden iets erop wijst dat de wetgever in dit tweede lid van artikel 38 het woord «werkgever» zou gebruikt hebben in de speciale, zeer nauwkeurig omschreven beteekenis die de wet van 9 Juli 1926 aan dit woord gehecht heeft met zelfs de willekeurige en van het gewoon spraakgebruik afwijkende besprekingen die de wet van 1926 aangeeft;

Dat overigens een dergelijke interpretatiemethode in strijd is met de gevestigde regelen van den wetsuitleg;

Overwegende dat artikel 4 van de wet van 4 Augustus 1930 bepaalt dat «deze wet toepasselijk is op den Staat, de Provinciën en de gemeenten, zoowel in zake de diensten die zij verzekeren als openbare macht, als in zake regieën»;

Dat verder de wet verschillende bepalingen bevat die de toepassing van het stelsel der gezinsvergoedingen speciaal voor de gemeenten regelt; dat zij onder meer in artikel 41 gerangschikt worden onder diegenen die aan hun personeel de gezinsvergoedingen rechtstreeks mogen uitbetalen zonder tusschenkomst van de verrekenkassen;

Dat dient opgemerkt dat het bovenbedoelde tweede lid van artikel 38 bijzonder op deze rechtstreeks uitbetaalde werkgevers betrekking heeft;

Dat het immers juist tusschen deze werkgevers en hun rechtverkrijgende werknemers is dat er, betreffende de gezinsvergoedingen, geschillen zullen oprijzen, terwijl de werklieden der andere werkgevers slechts met de compensatiekas waarbij de aansluiting geschied is, zullen te handelen hebben;

Overwegende dat de wet van 4 Augustus 1930 tamelijk grondig gewijzigd werd bij Koninklijk Wetsbesluit van 30 Maart 1936 en dat zelfs een deel van de hier gevorderde gezinstoelagen onder de nieuwe wetgeving vallen; dat echter aan de regeling der bevoegdheid geen wijziging gebracht werd en artikel 38 onveranderd bleef;

Overwegende dat de werkrechttersraad dus bevoegd is om te wijzen over geschillen betreffende de gezinsvergoedingen zelfs als zij oprijzen tusschen openbare besturen, speciaal gemeentebesturen, en diegenen die door hen «op om 't even welke wijze te werk gesteld worden» in de voorwaarden voorzien bij de wet van 4 Augustus 1930, en het wetsbesluit van 30 Maart 1936.

Ten gronde:

Wat de toepasselijkheid betreft van het Wetsbesluit Nr 289:

Overwegende dat de aanlegger door het gemeentebestuur aangeworven werd in uitvoering van de Koninklijke besluiten van 31 Mei 1933 en van 30 Maart 1936, betreffende de tewerkstelling van werkloozen door Openbare Besturen;

Dat aanlegger erkent dat hij in deze hoedanigheid werd tewerk gesteld en zelfs vermeldt dat hij eerst slechts een vergoeding ontving voor zijn arbeid, gelijk aan den werkloozensteun waarop hij recht had en een toeslag van 5 % op dit bedrag;

Dat hij echter beweert wat niet geloofwaardig werd, dat hij later een volledig loon ontving gelijk aan het loon dat in den regel voor soortgelijk werk betaald werd;

Dat hij zich daarop steunt om gezinsvergoedingen te eischen bewerende dat zijn arbeidscontract van dat oogenblik af onder de gewone wetgeving valt en ook onder de wetgeving betreffende gezinsvergoedingen;

Overwegende dat dit stelsel niet aannemelijk is; dat inderdaad het K. B. van 30 Maart 1936 in zijn artikel 9 uitdrukkelijk zegt dat het openbaar bestuur dat binnen het voorziene stelsel werkloozen te werk stelt ontslagen is van alle uitkeeringen voorgeschreven door de sociale wetten;

Dat dit wetsbesluit overigens wel het minimum loon bepaalt dat aan de tewerk gestelden zal dienen uitbetaald te worden, doch geen maximum aangeeft; dat dus wanneer de gemeenten meer geven dan het bepaalde minimum en zelfs wanneer zij een normaal loon geven, artikel 9 toch toepasselijk blijft zoolang bewezen of erkend is dat het gaat om tewerkgestelde werkloozen binnen het kader der wettelijke regeling;

Om deze redenen, de Werkrechttersraad van Brugge, Kamer voor Werklieden, na vruchteloos beproefd te hebben partijen te verzoenen, na beraadslaging, wijzende op tegenspraak en in eersten aanleg, verklaart zich bevoegd en wijzende over den grond der vordering, wijst aanlegger af en veroordeelt hem tot de kosten van het geding.

BIBLIOGRAPHIE

KAREL BRANTS. — Gemeenteraadsverkiezingen 1938. — Practische handleiding ten dienste van de Gemeentebesturen, de Voorzitters en de Leden van de kiesbureelen. — Zesde druk, bewerkt door C. Ketelaer. — Lier. Jozef Van In & Co. 1938.

Naar aanleiding van de aanstaande gemeenteverkiezingen is er een nieuwe editie verschenen van de zoo voortreffelijke praktische handleiding die destijds werd uitgegeven door den betreurden Vlaamschen jurist Karel Brants.

Deze uitgave is thans volledig bijgewerkt door den Heer C. Ketelaer, die ook het groote werk van M. Brants over het gemeenterecht heeft aangevuld.

De tegenwoordige uitgave brengt ons eerst en vooral een zakelijke en duidelijke uiteenzetting van alle wettelijke bepalingen betreffende de gemeenteverkiezingen met breedvoerige vermelding van de verschillende onderrichtingen verstrekt door de ministerieele omzendbrieven. Meerdere praktische voorbeelden lichten den tekst toe. Men kan geen betere praktische handleiding voor de gemeenteverkiezingen wenschen en de nieuwe editie zal uiterst welkom zijn, zoowel aan de voorzitters der kiesbureelen als aan de talrijke belanghebbenden bij de gemeenteverkiezingen. Op de toelichting volgt dan de tekst van de gemeente-

kieswet met de bijzonderste aanvullende koninklijke besluiten.

Velen zullen met genoegen de nieuwe uitgave van deze zoo onontbeerlijke handleiding voor de aanstaande verkiezingen begroeten.

R. V.

BURGERLIJK WETBOEK. — Officieele Vlaamsche Tekst. — Zoo pas verschenen een nieuw stuk, namelijk Titel XVIII van Boek III, Voorrechten en Hypotheken.

Deze uitgave bevat den volledige tekst, bijgewerkt tot op heden. In het *Staatsblad* verscheen alleen den tekst tot 1898. Een zeer betrouwbare tweetalige woordenlijst is er aan toegevoegd, deze zal onbetwistbaar van groot algemeen nut zijn. De prijs is 15 frank. Het werk is te verkrijgen in elken boekhandel, het werd uitgegeven door «Onze Tijd», te Brussel.

WETGEVING

WET VAN 14 APRIL 1938, betreffende het bewijs door getuigen in burgerlijke zaken.

Leopold III, Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, Heil.

De Kamers hebben aangenomen en Wij bekrachtigen hetgeen volgt :

Artikel 1. In de artikels 1341, 1342, 1343, 1344, 1345, 1834, 1923, 1924 en 1950 van het Burgerlijk Wetboek worden de woorden : « honderd vijftig frank » door de woorden : « duizend vijfhonderd frank » vervangen.

Art. 2. De verbintenissen ontstaan vóór de afkondiging dezer wet zijn daaraan niet onderhevig, zoo zij het voorwerp zijn van een op dat oogenblik hangend geding.

Kondigen de tegenwoordige wet af, bevelen dat zij met 's Lands zegel bekleed en door het *Staatsblad* bekendgemaakt worde.

Gegeven te Brussel, den 14^e April 1938.

KONINKLIJK BESLUIT VAN 18 APRIL 1938, houdende tijdelijke beperking van de aanwerving van het Rijkspersoneel.

VERSLAG AAN DEN KONING

Sire,

Als algemeen besluit wijzen de verslagen van den koninklijken commissaris voor de administratieve wederinrichting doorgaans op het overdreven aantal Rijksambtenaren.

Dit teveel aan personeel valt inderdaad op te merken, bij het meerendeel der diensten, en spruit voort uit het slecht gebruik dat van afzonderlijke krachtsinspanningen wordt gemaakt ten overstaan van slecht verdeelde taken.

De betaling der wedden drukt zwaar op de Staatsuitgaven; die last dient in ruime mate verminderd. Welnu, dergelijke vermindering kan niet verwezenlijkt worden, of slechts bij uitzondering, op het bedrag zelf van elke wedde. Zij dient stelselmatig en gestadig doorgevoerd op het aantal Rijksambtenaren. Aldus zal het vraagstuk der bezuiniging op de algemeene uitgaven van de administratie, slechts een voldoende oplossing vinden, bij het van toepassing worden van de administratieve wederinrichting.

De strengste beperking der aanwervingen is de regeering voorgekomen als het meest geschikte en het meest practische middel om het aantal Rijksambtenaren te verminderen. Het ligt in haar bedoeling op het bestuur een contingenteeringsmaatregel toe te passen die, met de opnemings in de kaders te schorsen, tot een vermindering van het personeel zou leiden en een betere aanwending van de aldus verminderde effectieven zou opdringen.

De toepassing van dergelijke maatregel zou er toe bijdragen in de diensten te doen streven naar een meer stelselmatige verdeling van het werk en naar een grooter doeltreffendheid der afzonderlijke krachtsinspanningen. Een verminderd aantal ambtenaren die een gelijkmatig en onveranderd werk te vervullen hebben, zullen verplicht zijn hun werkmethodes aan te passen aan de dringendheid en de noodwendigheid van hun opdracht.

Op budgetair gebied zou daar een bezuiniging uit voortspruiten die bezwaarlijk kan onderschat worden.

De maatregel die het voorwerp uitmaakt van het ontwerp van besluit dat wij de eer hebben vandaag aan Uw Majesteit ter goedkeuring voor te leggen, dient gepaard te gaan met zekere beschikkingen om de strengheid er van te temperen.

Er dient namelijk voorzien dat de aanwerving van de kaders die zich met studie- en bestuurswerk bezighouden niet onderbroken, maar slechts vertraagd wordt. Het zou, trouwens, betreurenswaardig zijn om een kleine bezuiniging te verwezenlijken, het kader der bestuurshoofden te berooven van jonge onontbeerlijke krachten. Overigens, schijnen andere diensten jaarlijks in de volstreekte noodzakelijkheid te verkeerden tot aanwervingen over te gaan. Dit is onder andere het geval voor sommige administraties die rechtstreeks in verbinding met het publiek staan en waar elke personeelsvermindering de onderbreking van den dienst beteekent.

Voor die gevallen dringen zich uitzonderingen op. Die afwijkingen, die slechts weinig talrijk zullen zijn, zullen eensgezind moeten goedgekeurd worden door de leden van het begrotingscomité en toegelaten door den Ministerraad, wien het bewijs van de volstreekte noodzakelijkheid der gevraagde aanwerving dient overgelegd.

Het is klaar dat het schorsen van de aanwervingen niet gepaard gaat met een verbod op bevordering. Dergelijk verbod zou voor het oogenblik een onrechtvaardigheid beteekenen en voor de toekomst een gevaar uitmaken, wegens het beperken van de mogelijke kandidaten voor de hoogere betrekkingen.

KONINKLIJK BESLUIT

Leopold III, Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, Heil.

Gelet op het verslag van Onzen Commissaris voor de administratieve wederinrichting, hetwelk tot de noodzakelijkheid besluit om tijdelijk de aanwerving van het Rijkspersoneel te beperken;

Op de voordracht van Onzen Ministerraad,

Wij hebben besloten en Wij besluiten:

Artikel 1. Van den 1er Mei 1938 af en voor den duur van één jaar, dient elke aanwerving van Staatspersoneel het voorwerp uit te maken van een eensgezind en gunstig advies van het Begrotingscomité en van een beraadslaging van den Ministerraad.

Art. 2. Dergelijke aanwerving kan slechts geschieden wanneer onwrikbaar vaststaat :

1° dat de stichting of het behoud van de betrekking volstrekt onontbeerlijk is;

2° dat het niet mogelijk is ze toe te vertrouwen aan het in dienst zijnde personeel.

Art. 3. Voormelde beschikkingen brengen geen wijziging toe aan het regime der bevorderingen.

Art. 4. Onze Ministers zijn, ieder wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, den 18^e April 1938.

NECROLOGIE

Mr. EDMOND RUBBENS

Minister van Koloniën.

Bij het ter pers gaan bereikt ons het pijnlijk bericht van het onverwacht overlijden van Minister Edmond Rubbens. Hij behoorde tot de groote familie van de Vlaamsche juristen en hij heeft een goed stuk van zijn leven gewijd aan den strijd die de onze is. Van zoovele rechtsgeleerden zijner generatie was hij de hartelijke en trouwe vriend en de reusachtige opgang die hij gekend heeft in het publiek leven, heeft nooit in het minst aan deze hartelijke vriendschap geschaad. Geen oogenblik is zijn belangstelling en zijn ijver voor de Vlaamsche herleving verflauwd en op bescheiden wijze, doch met een bewonderenswaardige hardnekkigheid heeft hij medegewerkt tot het verwezenlijken van de Vlaamsche overwinningen, die thans de Vlaamsche toekomst verzekeren.

Wie herinnert zich niet zijn streven voor de vervlaamsching der Gentsche Hoogeschool en het belangrijk aandeel dat hij in de verwezenlijking hiervan nam zoowel in de dagelijksche pers als in de wetenschappelijke tijdschriften en in de parlementaire debatten.

Het vurig geloof in de Vlaamsche toekomst-mogelijkheden dat zijn jeugd had beziel, is hem ook tijdens de uitoefening van de hoogste staatsfuncties op even intense wijze bijgebleven.

Hij heeft gedurende verschillende jaren het leven der balie medegeleefd en gedurende den tijd dat hij Minister was verwaarloosde hij nooit de plechtige openingszittingen van het Vlaamsch Pleitgenootschap der Balie van Brussel door zijn aanwezigheid luister bij te zetten.

Doch Edmond Rubbens was niet enkel een figuur die in de politieke wereld van buitengewone beteekenis is geweest; hij was ook een wetenschapsmensch die werken heeft nagelaten van blijvende waarde. Het zou een lange lijst worden al zijn studies en artikelen over sociale en staatkundige vraagstukken op te sommen,

doch wij moeten vooral het belang onderstrepen van zijn uitgebreid werk over Ducpétiaux, de groote sociale werker en ook de hervormer op het gebied van het strafrecht.

Bij allen die hem gekend en gewaardeerd hebben zal diep in hun gemoed het beeld bewaard blijven van deze stille, teere en bescheiden verschijning, maar ze zullen vooral onthouden den vurigen gloed die in de oogen stak en die de spiegel was van een warm enthousiasme, van een diepe overtuiging, van een ontembare werkkraft.

Het Rechtskundig Weekblad biedt aan zijn naastbestaanden de betuiging aan van zijn diep meevoulen in hun rouw.

De Redactie.

MEDEDEELINGEN

MINISTERIE VAN FINANCIËN

Bestuur der Rechtsfreeksche Belastingen

Mijnheer de Hoofdredacteur,

Ik heb de eer U hierbij twee exemplaren te laten geworden van de samenordering van de wettelijke, administratieve en jurisprudentieele bepalingen inzake mobiliënbelasting.

Deze samenordering is overgedrukt in het « Bulletin van de Directe belastingen », n° 125 (Januari 1938), hetwelk ter beschikking van het publiek is gesteld tegen den prijs van 5 frank (te storten op de post-checkrekening n° 259.77 van het Ministerie van Financiën); misschien zult U het nuttig achten daarvan aan uwe lezers kennis te geven.

Voor zoover noodig voeg ik er bij dat de samenordering van de wetten betreffende de belastingen op de inkomsten opgenomen werd in het Bulletin der directe belastingen n° 110 (September 1936); anderzijds werd de samenordering van de koninklijke besluiten houdende uitvoering van sommige bepalingen van voornoemde wetten, in het n° 122 (October 1937) van hetzelfde bulletin gepubliceerd.

Met de meeste hoogachting,

De Directeur Generaal,
PUTMAN.

Vlaamsche Juristen

Abonneert U op

**RECHTSKUNDIG
WEEKBLAD!!!**

De Vlijt, Nationalestr., 46, Antwerpen. A. Somville, best